

OPENLUCHTSPEKTAKEL

Rooie loop en Revolutie

GESCHREVEN DOOR TEUN MINSES

DOOR

“SPEK OM SPINNEN”

DONDERDAG 10, VRIJDAG 11 EN ZATERDAG 12 JUNI

AANVANG 20.30 UUR

ACHTER DE COENDERSBORG TE NUIS

Voorwoord

Van harte welkom bij ons openluchtspelspektakel: Rooie Loop en Revolutie!
Het is ons met medewerking van vele vrijwilligers en door de financiële steun van onze sponsoren weer gelukt om voor de vierde keer een openluchtsppektakel voor u op te voeren.

Het openluchtspel is dit jaar ook weer geschreven door schrijver Teun Minses uit Leek.

Uiteraard weer gebaseerd op historische gebeurtenissen met hier en daar een knipoog naar het heden. We zijn onze streektaal trouw gebleven wat vooral voor de jongere tekstspelers niet altijd eenvoudig is! Ja, de streektaal Westerkwartiers wordt door de jeugd steeds in mindere mate gesproken. Vaak verstaan ze het Westerkwartiers wel maar zelf spreken is dus moeilijker. Maar spelen bij Spek om Spinnen moet toch echt in eigen taal gesproken dus een extra uitdaging voor diegene die tekst heeft in dit spel!

We hopen dan ook dat onze jeugd toch belangstelling blijft houden voor het Westerkwartiers.

Nieuw zijn dit jaar, behalve enkele tekstspelers en figuranten, ook onze regisseurs.

Gradus de Groot en Ria Kwint hebben deze veelomvattende taak overgenomen van Teun Minses en Alie de Vries. Gevoelsmatig is het altijd moeilijk het vertrouwde los te laten en bovendien waren we met Teun en Alie gestart, dat scheidt een band. Gradus en Ria hebben dit heel goed aangevoeld en uiteindelijk hun eigen ideeën en opvattingen toegevoegd aan het hele spel, zodat het naar ieders tevredenheid is gegaan. Over het eindresultaat mag uzelf oordelen.

In dit spel speelt zang en muziek een grote rol. Er zullen in dit spel enkele verrassende muzikale momenten aan u voorbij komen. Ook hierin is de tijd van toen en nu gebruikt waardoor het een leuke culturele mix is geworden.

Het is ook geweldig te ontdekken dat de mensen hier in Nuis en Niebert altijd al voor elkaar hebben klaar gestaan en samen hun eigen koers volgden. Men wist heel goed wat men wel maar ook niet wilde en dat is tot op de dag van vandaag zo gebleven. Naar we hopen zal deze saamhorigheid door onze jeugd in de toekomst worden voortgezet.

Via deze weg willen we nogmaals iedereen bedanken die op welke manier dan ook heeft bijgedragen om dit spel weer tot stand te brengen. Ook u als publiek zijn we dankbaar voor het vertrouwen wat u in ons stelt, want 750 mensen per avond is toch niet niks!

Wij hopen op goede weersomstandigheden en wensen u een hele plezierige avond toe.

Namens het bestuur van Spek om Spinnen,
Tineke Pastoor-Hijmersma (voorzitter)

HET WARE VERHAAL

We gaan in ons openluchtspel naar de tijd van Napoleon Bonaparte, (1769-1821.)Keizer der Fransen en heerser over de omliggende landen.

We schrijven het jaar 1810-1811

Er valt veel over Napoleon te zeggen, zeker zijn niet te stillen honger naar macht.

Diverse oorlogen heeft hij al gevoerd. Veldslagen in Oostenrijk, Pruisen en Rusland. De tocht naar Rusland (1812) ligt nog in het verschiet.

Als ons spel begint staat hij op het toppunt van zijn macht.

Napoleon verplichtte iedereen een naam aan te nemen, kerkelijke huwelijken, zoals in voorgaande eeuwen gebruikelijk, vervielen en alleen een burgerlijk huwelijk was rechtsgeldig. Elke stad of dorp kreeg een Maire, een burgemeester. We zijn nog ver van een gekozen volksvertegenwoordiger, maar toch. De tijd van de Oranjes en andere machthebbers waren voorbij, hun privileges verdwenen. Willem V was gevlucht naar Engeland. De burger had het nu voor het zeggen. "Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap".... Liberté, Egalité en Fraternité was de leus.

Vrijheidsbomen werden gepland in dorpen en steden.

Niet in alle dorpen werden Napoleons wetten gelijk aangenomen. In sommige plaatsen duurde het nog lang aler de oude gebruiken verdwenen waren. Dit geldt, in ons geval, ook voor het dorp Nuis en dat geeft complicaties met de nieuwe overheden.

DE INVLOED VAN DE FRANSE TIJD

Hoe men ook denkt over de Franse bezetting, over een ding is iedereen het eens: de Fransen hebben ook veel goeds gebracht. Er kwamen veel verbeteringen op allerlei gebied:

De eerste grote straatwegen werden aangelegd.

Iedere burger moest voortaan een geboorte, een huwelijk en een overlijden op het gemeentehuis aangeven

Voor 1811 werden geboorten, huwelijken en begrafenissen alleen opgetekend door pastoors en dominees in de zogenaamde DOOP-, TROUW- en

BEGRAFENISBOEKEN. De ene pastoor deed het secuur en netjes, de ander had er geen zin in en gooide het boek als het vol was meteen weg.

Zo verschilde de DOOP-, TROUW- en BEGRAFENISBOEKEN van plaats tot plaats.

Het voert ons te ver om leven en werken van Napoleon volledig uit de doeken te doen, voor ons spel is het voldoende om met bovenstaande gegevens te kijken wat de gevolgen waren voor het Westerkwartier en in het bijzonder het dorp Nuis.

Korte inhoud openluchtspel:

Napoleon Bonaparte heeft voor zijn oorlogen veel soldaten nodig. Overal in het land strijken militairen neer om jongemannen te ronselen of op basis van loting voor het leger te rekruteren.

Zo ook in het Westerkwartier. Sergeant Jean Bouvrie komt in het dorp Nuis. Hij treft daar een verwaarloosde toestand aan. Er heerst een vreemde ziekte, door de bevolking "Rode Loop" genaamd. Ze sterven er aan als ratten.... Ratten, ja, die hebben ze genoeg in Nuis.

De sergeant gebruikt alle middelen om de jongens tot dienstneming over te halen. De moeders vechten voor hun kinderen. Het lukt hen, in eerst instantie, een zege te behalen. De sergeant trekt nu alle registers open en behaalt de overwinning.

De jongens gaan in militaire dienst. Onder marsmuziek trekken ze ten oorlog. De ouders laten ze vol vertwijfeling achter. Dan grijpen de ouders in, een schermutseling volgt tussen ouders en hun kinderen.

Op het hoogtepunt komt ieder bij zinnen en komt er, voor velen een creatieve oplossing.

Rolverdeling:

Jean Bouvrie: sappeur in het leger van Napoleon	- Ritske Tuinstra
Madame Marie Tête: Marketenster Alkema	- Mieke Piers -
Catharine: haar dochter Wiersema	- Karina
Poule: jongen, wees	- Robert Pastoor
Dries: Zonderling, dichter, later Napoleon Bonaparte;	- Jan Pastoor
Ulkie: Godsdienstfanaat, Kooiker	- Hanny Nijhof -
later Marie Louise van Habsburg: maitresse Napoleon.	
Tjebbe Idsingh: kerspelvolmacht in Nuis	- Brugt Vorenholt
Josje Idsingh: zijn vrouw Hymersma	- Tineke Pastoor -
Jan Bakker: bakker Veen	- Hans van der
Greet Bakker: zijn vrouw Beerlings	- Coba Roffel -
Alberdina Zeegers (vieve Albertje) ambtenaar Burgelijke stand Klaassens	- Sjoeke
Zwienegeert : haar man	- Roel Vogelzang
Govert : slager	- Obie Piers
Hans: hun zoon	- Rene Siertsema
Eelke: zijn vrouw Kaap - Stobbe	- Geertje van der
Kapitein Laborde. (Okke Kluun)	- Gert Piers
Alserda: boer uit Marum	- Eppie Broekema
Syger: zijn zoon	- Sieger de Vries

Figuranten

Tine Blaauwwiekkel, Sjannet Alserda, Janny Palsma, Margje Evers, Geeske van der Hoek, Hieke Feunekes, Antje Reitsma, Folkerdina Douma, Jopie Tellinga, Aaltje Venema, Jopie Kooiker, Anke de Boer, Jantje Hut, Ciska Braam, Fennie Benedictus, Henk Benedictus, Trientje Wiersema, Roelof Mekkes, Martha Renkema, Bettine van der Veen, Ronald Boonstra, Erik Nijboer, Carlo Roffel, Mark Pastoor, Wietse van der Veen, Tim Nijhof, Lisa Nijhof, Emmily Lasut, Suzanne Reitsma, Feline Dijkhuizen, Angela Huisman, Lianne van Putten, Gerdien Dijkhuizen, Rein Dijkstra, Halbin Wiersema, Marlies de Boer, Rommert Olivier, Desiree Cruiming, Meine Reitsma, Teake van der Kaap, Folkert van der Kaap, Lammie Klaassens, Ans Feenstra, Maria Postema, Hillie van der Wijk, Jan Venema, Willem Pilat

Auteur: Teun Minses

Regie: Gradus de Groot en Ria Kwint

Begeleiding paarden:

Femmie Schulting, Hedde Cazemier, Hilda Cazemier, Marten Dijkhuizen

Muziek: Abel Tasmankoor Sebaldeburen, Cresendo Opende

Bouw en schilder werk; Jan Venema, Meine Reitsma, Wiepie Roffel, Laura Roffel, Hennie Alkema, Adrie de Jong, Jan Drenth, Anne Postema, Albert van der Velde, Henk Ottens. **Rekwisieten;** Hennie Alkema, Martje Middel, Trientje Wiersema.

Kleding; ADO centrum Paterswolde i.s.m. Jacoba Bakker, Grietje Hijmersma, Aaf Wouda, Folkerdina Douwma.

Sminck : Cobie Tuinstra, Ria van der Veen, o.l.v. Tiny Meeuwsen – De Boer.

Licht en geluid; Sikko Cazemier

Franse volkslied.

Vrij vertaald

**Allons enfants de la patrie,
moederland**

**Le jour de gloire est arrivé!
gekomen**

**Contre nous de la tyrannie,
L'etendard sanglant est leve!
vlag**

**L'etendard sanglant est leve!
vlag**

**Entendez-vous dans nos campagnes
velden**

**Mugir ces feroces soldats?
soldaten**

**Qui viennent jusque dans nos bras
kwamen**

**Egorger nos fils et nos compagnes!
te slachten**

**Aux armes, citoyens!
Formez vos bataillons!
gelederen**

**Marchons, marchons,
voort**

**Qu'un sang impur
Abreuve nos sillons!**

Sta op, kinderen van het

Onze dag van glorie is

**Door de tyranie overheerst
Boven ons de bloedbevleete**

Boven ons de bloedbevleete

Oh, hoor je daar in onze

Het geraas vaan deze woeste

Die hier in ons midden

Om onze zonen en vrouwen af

**Grijp je wapens, oh burgers
Stel je op in gesloten**

Marcheer voort, marcheer

**Moge hun onreine bloed
Over onze velden vloeien**

Mariannelied Tekst en muziek: Leon Frafiere

Marianne is de vrouw met ontblote borst, die met de Franse vlag in haar hand haar landgenoten aanvoert op de barricades in Parijs.

Ik ben Marianne, proletaren!
Mijn naam is overal bekend.
k Draag op mijn losgebonden haren
de rode muts der vrijheidsbent.
Ik ben uit het ruwe volk geboren.

De dag, als 't uur der vrijheid slaat,
zal hij las man mij toebehoren,
die 't moedigst aan mijn zijde staat.

Ga, ga, Marianne!
Voer ons aan,
Verlos de maatschappij,
Van de tirannen,
En maak ons vrij!
En maak ons vrij!

Gij forse smid, gij die bedolven
in 's aardrijks schoot geen dag aanschouwt,
Gij die moet zwerven op de golven,
Gij akkerman die 't land bebouwt,
Uw meesters, lage parasieten, Bevelen u: geloof aan God,
Wijl zij een hemel hier genieten,
En gij een hel, tot schand' en spot.
Ga, ga, Marianne!
Voer ons aan,
Verlos de maatschappij,
Van de tirannen,
En maak ons vrij!
En maak ons vrij!

Mijn republiek, o proletaren,
Door d'eeuwen heen omvergehaald,
Zal aan dezelfde dis u scharen,
Wanneer gelijkheid zegepraalt.
'k Eis van de man dezelfde plichten,
Dezelfde rechten van de vrouw.
Zo zullen wij der mensheid stichten,
Een vrij en eenzaam staatsgebouw.

Ga, ga, Marianne!
Voer ons aan,
Verlos de maatschappij,
Van de tirannen,
En maak ons vrij!
En maak ons vrij!

Opruimlied

Mensen moet je toch es heuren
wat'r net besloten is
wij magen ons dörp niet meer besmeuren
wij goan noar de verdoemenis

De ziekte woart hier ien ons midden
zaait dood en overal verdaarf
deur smeken en ok heul veul bidden
hollen wij de rooie loop van't aarf.

ref.

rooie loop, rooie loop
rötten en zwienen en rooie loop
rooie loop, rooie loop,
't binnen rötten en zwienen en rooie loop.

De sloager kiek "m toch es lopen
't is ok net zo goed zien schuld
deur rötten aan ons lu te verkopen
het'r mooi zien eigen buutsen vult.

refr.

Mor rötten dat binnen ja vieze beesten
vol met ziektekiemen en meer.
Uutroeien, dat doen wij met de meesten
dan keert de rooie loop niet weer.

Zo doen wij ok met die Fransozen
't volk dat ons noar 't leven steit.
Wij zallen die lu eens heul gauw lozen
dan is ons dörpke weer bevrijd.

refr.

NUIS NIEBERT LIED

Tussen klei en Friese venen
Ligt het land van Niebert /Nuis
Tussen sloot en wilgentenen
Voelen wij ons allen thuis

Refrein Nijbert /Nuus op't olle laand
Hollen hier al eeuwen staand 2x

Spek om Spinnen is ons streven
D'ene dienst is d'ander waard
Ja heel simpel is ons leven
Sparzaam zijn is onze aard

Refrein Nijbert- Nuus op 't olle laand
Hollen hier al eeuwen staand 2x

Niebert heeft een prachtig Steenhuis
Nuis z'n trotse Coendersborg
Wij zijn hier in deze streek thuis
Hier is 't leven zonder zorg

Refrein Nijbert/ Nuus op 't olle laand
Hollen hier al eeuwen staand 2x

Wij zijn 2 unieke dorpen
Ieder met een eigen kerk
Afgunst hebben wij verworpen
Samen staan wij altijd sterk

Refrein Nijbert- Nuus op 't olle laand
Hollen hier al eeuwen staand 2x

MET DANK AAN:

Dit gehele spektakel zou geen doorgang kunnen vinden zonder de medewerking van vele bedrijven, instellingen, overheden en personen die spontaan hun diensten, kennis, materialen of een financiële bijdrage toezegden om dit geheel tot een groot succes te maken. Hieronder vindt u een scala van namen in willekeurige volgorde die onmisbaar waren bij het realiseren van hetgeen u vanavond kunt gaan zien.

Stichting het Groninger Landschap, Gemeente Marum, Museum 't Rieuw, "De Vrijborg" Nuis, "De Wieken" Niebert, Medische instrumentenmakerij F. de Vries Niebert, Nederlandse Gasunie, Fotografie Omke Oudeman Boerakker, horecapersoneel, kaartverkoop o.l.v. Chris Roffel en Jan Nijhof, Strikwerda _ Van der Kaap auto's Marum, schildersbedrijf Overwijk Zevenhuizen, F. Hummel auto's Leek, Bies BV Marum, Zwier hengelsport Marum, Dhr. M.J. Dijkhuizen sr., Primera Marum, Scarpa schoenen en mode Marum, Loonbedrijf Harrie Stuu Jonkersvaart, alle adverteerders in dit programmablad, onze voorverkoopadressen in Marum, Tolbert, Leek en Zevenhuizen.

Voor al diegenen:
HARTELIJK BEDANKT

Bond van Arbeiders Zangverenigingen in Nederland.

Als rechtspersoon erkend bij koninklijk besluit dd. 15 Nov. 1913 No. 56.

VRIJHEIDSLIED

Dit koorwerk is niet in den handel. De Bond v. Arb. Zangveren. in Ned. heeft hiervan het uitsluitend recht van uitvoering voor zyne afdelingen. Uitvoering door andere zangkoren zal gerechtelijk worden vervolgd.

1. 9 0 0 5 5. 5 1 1 2 2 5..3 1 0 7 3. 7 6 4. 2 7

Op man-nen broe-der's soam ver- ee-nigd, Op burgers aluit u bij ons
 Staat op, dan kin-dren der Ba- ha-ven; Enzweert op 't kil-le graf-ge-
 Wij strij-den voor het recht van al-len; Weg al-les wat door he-gen.

aan, Uw smart uw lij-den zij ge- le-nigd, Ras moog't
 steent, Zweert bij het dier-bre stof der bra-ven; Zweert bij het
 schreef, Des-po-ten, weg met hun va-zal-len; Voor 't een

4. 4 4 5 4 3 0 0 5 5. 5 5 3 7 5 3 1 5 0 0 5 5. 5

uur der vrij-heid slaan, Ras moog't nur der vrij-heid staan. O wor-de
 vaa-dren bleek ge-beent, Zweert bij der vaa-dren bleek ge-beent. Dat was hun
 die op daar-de leeft, Voor elk een die op aan-de leeft. Is wat geen

2. 2 4 2. 7 1 1 7. 6.. 7 1. 7 7. 7 2. 0 0 2

eens die zwo-re ke-ten, Sinde een-wen door elk volk ge-horscht, Die
 leu-ze: Vrij-heid bo-ven, Het e-delst klei-nood hier op aard, Ook
 rechten zon-der plich-ten, Dus ook geen plich-ten zon-der recht.

7. 3 2 3 4. 3 2.. 2 2. 2 1 1 7 3 2. 7

lood, waar drukt op ie-ders borst, door 't vrij-heids-vuur van een- ge-
 wij die vrij-heid ons zoo waard, door nie-mand zul-len la- ren
 dan ont-erf-den mee-ge-acht, laat ons het groot-sche werk ver-

7 7 7 3 6 7 7 8 Alt 5 5. 5 5 5

re-ten! Op, voor de vrij-heid op, voor de vrij-heid Weg met de sla-ver.

5 0 0 0. 3 1.. 2 3... 4. 5 6 2.. 6 5. 3 4. 2

nij. Waakt op, waakt op voor't heilig recht der men-schen kam-pen

7 0 0 0 5 1.. 3... 4. 5 6

wij. Waakt op, Waakt op, voor't heilig

2.. 6 5.. 3 4. 7 0 0

recht der men-schen kam-pen wij.